КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 5.10.2007
COM(2007) 584 окончателен

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Преодоляване на стигматизирането на фалита на предприятията — за политика на втори шанс

Прилагане на Лисабонското партньорство за растеж и заетост

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Преодоляване на стигматизирането на фалита на предприятията — за политика на втори шанс

Прилагане на Лисабонското партньорство за растеж и заетост

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение ... 3
2. Излагането на риск и фалитът на предприятията са присъщи на нашите общества ... 3
2.1. Възстановяването на предприятията е част от пазарната икономика ... 3
2.2. Банкрутът е също и възможност ... 4
3. Към политика на втори шанс ... 5
3.1. Обществен имидж, образование и медиите ... 6
3.2. Ролята на законовата уредба относно несъстоятелност ... 7
3.3. Активно подпомагане на изложени на риск предприятия ... 9
3.4. Активно подпомагане на започващите отново ... 10
4. Заключение ... 12
Таблица: Сегашна ситуация в държавите-членки ... 13

1. ВЪВЕДЕНИЕ

През февруари 2005 г. Комисията предложи ново начало за **Лисабонската стратегия,** фокусирана върху усилията на ЕС за постигане на засилен, дълготраен растеж и за осигуряване на повече и по-добри работни места. Това ще бъде постигнато само чрез създаване на благоприятна среда за малките и средни предприятия (МСП) и по-добра предприемаческа култура[1].

Предприемачеството е по своята същност рискова дейност и изисква самоувереност и самостоятелност, както и определена готовност за поемане на риск, тъй като създаването на предприятие, неговият успех или фалит са присъщи на пазарната икономика. Въпреки това като част от общата липса на обществено оценяване и разбиране на предприемачеството, проблемите или дори фалитът на предприятия все още не са достатъчно възприети като нормално икономическо развитие и възможност за ново начало.

Комисията счита, че една по-благоприятна среда за изложени на риск предприятия може да предотврати фалита. Освен това разглеждането на отрицателните последици в случай на фалит на предприятие и неговия отрицателен имидж би спомогнало **да се използва най-пълноценно човешката съзидателност в Европа**, да се подсили предприемачеството и да се насърчат иновациите и създаването на работни места. То също така би помогнало за **насърчаване на по-благоприятен обществен климат** за предприемачеството в Европа, където наказуемо е само измамното и престъпно поведение. Затова държавите-членки и представителите на деловите кръгове се приканват към допълнителни действия за създаване на благоприятна среда за изложени на риск и за претърпели фалит предприемачи и предприятия, с оглед превръщането на ЕС в по-динамично място за предприемачество и предоставяне на втори шанс.

2. ИЗЛАГАНЕТО НА РИСК И ФАЛИТЪТ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА СА ПРИСЪЩИ НА НАШИТЕ ОБЩЕСТВА

2.1. Възстановяването на предприятията е част от пазарната икономика

50% от предприятията не успяват да оцелеят през първите пет години от съществуването си. В ЕС-25 всяка година средно 7% от предприятията претърпяват фалит[2]. В икономическата литература закриването на предприятия се разглежда като съвместим с икономическото развитие елемент в условията на една глобална икономика като това се признава също и в Хартата за малките предприятия[3] . Следователно един нисък процент на оцеляване не трябва непременно да предизвиква безпокойство—навлизането на нови фирми е част от процеса, чрез който предприемачите реагират на ситуацията на пазара. Скорошно изследване на ОИСР показва, че в САЩ процентът на оцелелите дружества за четиригодишен период изглежда дори по-нисък, отколкото в континенталните европейски държави, като показва, че закриването на дружества може да бъде съвместимо с **икономическия динамизъм**. Има основания да се счита, че нарастването на глобалната конкуренция принуждава предприемачите да реагират по-бързо и по-гъвкаво, дори чрез закриване на свои предприятия и откриване на нови. Данните потвърждават високо ниво на

---

1 *Модерна политика по отношение на МСП за растеж и заетост*, Европейска комисия, COM(2005) 551 окончателен, 10.11.2005 г.

2 *European Business – Facts and figures – Data 1995-2004*, Eurostat, 2006.

3 http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/index_en.htm.

корелация между процента на създадени и закрити дружества както в ЕС, така и в САЩ, което подсказва, че това е постоянен процес на „творческо разрушаване“, чрез който фирми с ниска производителност излизат от пазара и се заместват от нови[4].

2.2. Банкрутът е също и възможност

От всички закривания на дружества, банкрутите възлизат на около 15%[5], докато 11% до 18% от всички основали дружества са претърпели известен неуспех[6]. Макар да съществува естествена корелация между деловия цикъл и броя на случаите на несъстоятелност[7], банкрути има и в периоди на висок ръст на БВП. Има голямо основание да се счита, че банкрутът в същността си е пряка последица от възобновяване на предприемаческа дейност: само **4-6% от банкрутите са умишлени**[8].

Въпреки това ролята на фалита на предприятията в икономическия живот не се разбира много добре в нашето общество. Общественото мнение свързва фалита на дадено предприятие с липсата на лични способности или с измама. В ЕС стигматизирането присъства в деловите среди, в правната рамка а също така и в културното и обществено поведение. Това създава ненужни препятствия за предприемачи, които искат да започнат отново. Въпреки съществуващата информация относно представянето на започналите отново, клиенти и финансисти се отнасят резервирано към идеята да правят поръчки и да инвестират. 79%[9] от гражданите на ЕС потвърждават, че **биха дали втори шанс** на тези, които преди това са претърпели фалит. Но що се отнася до „практиката“ нагласите се променят: 47%[10] от европейците не са склонни **да направят поръчка** в предприятие, което преди това е претърпяло фалит; 51%[11] от тях **никога не биха инвестирали** в предприятие с финансови затруднения.

Наличният анализ също така показва, че само малка част **от претърпелите фалит предприемачи правят опит** да започнат отново[12], въпреки факта, че мнозинството бивши предприемачи запазват предприемаческите си предпочитания[13] и че младите хора се надяват на втори шанс[14]. Това е така преди всичко защото несъстоятелността оказва особено голямо **въздействие върху самите предприемачи**. Около една трета от банкрутиралите лица продават своето жилище, докато в 25% от случаите отрицателните последствия засягат и други членове на семейството. Фалитът на

---

4 *Източниците на икономически растеж в страните от ОИСР*, ОИСР, 2003 г.; и *Бизнес демография: ръст в броя на предприятията*, Евростат, Статистика на фокус № 48/2007.

5 A.C.P. de Koning, *Неуспехът на предприятия и предприемачество в международна перспектива*, Изследвания и консултиране на малки предприятия (EIM), 1999 г.

6 Kreditanstalt für Wiederaufbau Bank Group 2007, Mittelstandsmonitor 2007, http://www.ifm-bonn.org/presse/mimo-2007.pdf.

7 Концепцията за несъстоятелност на предприятие е различна в отделните страни, което затруднява сравнението на данни.

8 Процентът ще бъде 3-4% в Италия и Обединеното кралство и 7% в Австрия (национални данни от 2003-2006 г.)

9 Flash Eurobarometer No 192 (2007).

10 Flash Eurobarometer No 146 (2004).

11 Вижте бележка под линия 9.

12 G. Metzger, *After life – who takes heart for restart?* ZEW Discussion Paper No 06-038, 2006.

13 E. Stam, D. B. Audretsch и J. Meijaard, *Възраждащо се предприемачество*, ERIM, 2006 г.

14 В проучване сред младежта през 2005 г. от Junior Achievement-Young Enterprise, с участието на представители от 18 държави-членки на ЕС и 7 държави от Източна Европа и Балканите, 58% от младите европейци заявиха своята увереност, че ако претърпят фалит при започване на бизнес, те биха получили втори шанс.

предприятие е стресова ситуация, която в 15% от случаите води до прекъсване на отношения[15].

Освен това претърпелите фалит предприемачи продължават да са изправени пред среда, която подценява новите възможности, създадени от фалита на предприятията. Данните сочат, че претърпелите фалит предприемачи **се учат от своите грешки** и като цяло втория път имат по-голям успех[16]. Започналите отново обикновено постигат **по-бърз растеж,** отколкото новосъздадени дружества[17], и след пет години техните предприятия имат добра степен на оцеляване. Изследвания на профила на успешните предприемачи показват, че 18% от тях вече са ръководили едно предприятие. 6% са ръководили две или повече предприятия[18].

Накрая, като част от икономическия живот, несъстоятелността оказва отрицателно въздействие върху работни места, клиенти и обществени и частни кредитори. През 2006 г. около 135 000 **дружества в несъстоятелност** в ЕС-15 **са изложили на риск работните места** на 1,4 млн. заети лица (1,5 млн. през 2005 г.), а случаите на несъстоятелност на частни лица само в Германия и Обединеното кралство[19] възлизат на над 237 000. През същата година в Австрия неизплатените задължения към заети лица са били 243 млн. EUR. По отношение на други **неизплатени дългове**, в Германия 50% от длъжниците са били активни предприемачи и самостоятелно заети лица. Във Франция, където очакваните **годишни разходи** за съдебни производства по несъстоятелност възлизат на 13,7 милиарда EUR, около 55-60% от неизплатените дългове са към **данъчни и социално-осигурителни органи** и банки, като този процент е 70-80% при банкрутирали дружества за услуги[20]. Неизплатените дългове в Германия през 2006 г. възлизат на 31.1 млрд.EUR (37,5 през 2005 г.; 39,4 през 2004 г.), в Италия – на 9,6 млрд. през 2004 г., във Финландия – на 1,37 млрд. през 2003 г. **Големите разходи, до които водят банкрутите биха могли да се намалят, ако изложените на риск предприятия са били подпомагани по-добре и в случай на банкрут, новото начало е било улеснено.**

3. КЪМ ПОЛИТИКА НА ВТОРИ ШАНС

Комисията започна да разглежда необходимостта от нова политика, която да се занимае с въпроса за изложените на риск предприятия и за отрицателните последици от фалита на предприятия от 2001 г. насам и впоследствие като част от **плана за действие относно предприемачеството**[21]. Тя поднови своя ангажимент за подобна политика в рамките на **модерната политика по отношение на МСП**[22], чието провеждане стартира през 2005 г. По-специално Комисията наблегна на необходимостта от подобряване на

---

15 R. Blom, *Faillissement - oorzaak en gevolg*, Graydon, 2004 г.

16 *Изправяне пред предизвикателството – Лисабонската стратегия за растеж и заетост*, доклад на Групата на високо равнище, председателствана от Wim Kok, 2004 г.; или I. Ekanem и P. Wyer, *Нов старт и изучаване на получения опит на предприемачи от етническите малцинства*, Международен журнал за изучаване на потребителите 31 (2), 144–151, 2007 г.

17 *Global Benchmark Report 2006 – Ready for globalisation?, Confederation of Danish Industries, 2006.*

18 *The profile of the successful entrepreneur. Results of the survey "Factors of Business Success"*, Eurostat, Statistics in focus 29/2006

19 *Insolvencies in Europe 2005/6*, Creditreform Economic Research Unit.

20 P. Matsakos et al., *Vie et Survie des PME, PMI, TPE daHes leur eHeviroHeHeemeHet quotidieHe aujourd'hui et demaiHe*, *Rapport Saratoga/Datar*, 2004 г.

21 *Европейската програма за предприемачество*, Европейска комисия, COM(2004) 70 окончателен, 11.2.2004.

22 Вижте бележка под линия 1.

процедурите, свързани с банкрута. Предвид ограничените си компетенции в тази област, Комисията се ограничи до събирането на данни относно правните и социални последствия от фалита на предприятия[23], улеснявайки идентифицирането и разпространението на добри практики[24] и разработвайки наскоро инструменти за ранно предупреждение като средство за намаляване на стигматизирането на фалита. Това спомага за стимулирането на реформа в ЕС и много държави-членки вече получиха известен подтик от добрите практики и изводи от политиките, събрани на европейско равнище.

В много държави от ЕС, макар и в различна степен, съществува **ангажимент за провеждане на политика** на равнището на националните и регионални органи по отношение на въпроса за фалирането на предприятията и насърчаване на ново начало. Във връзка с възобновената Лисабонска стратегия около една трета от държавите-членки в своите национални програми за реформи[25] предложиха планове за реформиране на националното законодателство относно несъстоятелност и неплатежоспособност. В резултат на това беше постигнат напредък в **подобряване на законодателството в тази област**: половината държави-членки предприеха мерки за намаляване на периода за освобождаване от отговорност, за премахване на ограниченията или за рационализиране на процедурите свързани с банкрут (вижте приложението). В Обединеното кралство повечето въпроси бяха разгледани още през 2002 г., в Испания и Италия неотдавна бяха въведени подобни мерки в националното законодателство. Въпреки това на почти половината от държавите в ЕС все още им предстои да направят първите стъпки в тази посока. Освен това все още нито една държава-членка не е изготвила **цялостна стратегия** за политика на втори шанс — само Австрия обяви нови планове за 2008 г. Действително, все още има е необходимо да се работи в посока насърчаване на по-положителна нагласа към предприемачеството, окуражаване на повече хора да започнат предприемаческа дейност, намаляване на рисковете от нея и на стигматизирането на фалита.

3.1. Обществен имидж, образование и медиите

Първата стъпка към преодоляване на отрицателните последици от фалита на предприятията е обществената дискусия, диалог с бъдещите предприемачи и повишаване на **осведомеността** относно ползите от подновяване на предприемаческа дейност. Изследванията показват положителна връзка между **културната подкрепа** (например чрез кампании за популяризиране) и степента на предприемаческа активност в ЕС[26].

Много млади хора в крайна сметка никога не стават предприемачи. Образованието в областта на предприемачеството е основно средство за материализиране на техния предприемачески дух и за изграждането на съзнание, че фалитът на дадено предприятие е отправната точка за ново начало. Понастоящем европейците не са склонни да се възползват от възможностите за самостоятелна заетост и

---

23 Дейности, извършвани в рамките на Многогодишната програма за предприятия и предприемачество за периода 2001-2006 г. *(„Най-добра процедура*", „*Европейска харта за малките предприятия*")*.*

24 *Окончателен доклад на експертната група относно най-добрия проект във връзка с преструктуриране, банкрут и ново начало*, Европейска комисия, 2003 г.

25 *Приложение към съобщение на Комисията до пролетния Европейски съвет: Прилагане на подновената Лисабонска стратегия за растеж и заетост – „Година на резултати".* Европейска комисия, COM(2006) 816 окончателен, 12.12.2006 г.

26 Global Entrepreneurship Monitor 2004.

предприемачески дейности, и е очевидно, че **се страхуват от банкрут**[27]. Националните стратегии за учене през целия живот могат да играят ключова роля в развиването и актуализирането на предприемаческите и деловите умения.

В една нидерландска брошура[28] са представени седем случая, в които предприемачите споделят своя опит по отношение на банкрута и обясняват как са постигнали успех като предприемачи, започнали отново. Тя може да бъде изтеглена от интернет страницата на **нидерландското** министерство на икономиката.

В ЕС широката **общественост** често възприема банкрута като престъпно деяние, без оглед на причината. **Медиите** трябва да играят положителна роля, за предоляване на това погрешно схващане и при разпространението на информация относно ползите, които нашето общество може да извлече от опита на претърпели фалит предприемачи. Подобна роля имат и подходящите награди.

Пред последните две години в **Германия** съществува НАГРАДА ЗА НАЧАЛО с категория, наречена ПОВТОРНО НАЧАЛО. Спонсорирана от две банки за публично подпомагане и регионална агенция за подпомагане на новосъздадени дружества, тази награда беше връчена на поучили се от фалита на предприятия и успели при повторното си начинание честни предприемачи. Масмедиите бяха нетърпеливи да представят повече информация по тази тема.

Извличане на полезен опит

- *Ползите от едно ново начало следва да бъдат изтъквани в информационни кампании и образователни програми, като се показва, че да се правят няколко опита е част от нормалния процес на изучаване, изследване и откриване.*
- *Медиите могат да играят положителна роля за разграничаването на банкрута от измамите и за популяризирането на ползите от подновяване на предприемаческа дейност, като по този начин подобряват обществения имидж на повторно откриващите предприятия и дават висока оценка на техния опит.*
- *Допълнителното обсъждане на този въпрос с всички съответни участници трябва да спомогне за разкриване на различните аспекти на стигматизирането, свързано с фалита на предприятия.*

3.2. Ролята на законовата уредба относно несъстоятелност

Поставянето на ново начало след банкрут може да бъде предизвикателство от правна гледна точка. В много държави законодателството относно несъстоятелност все още третира всички по **един и същи начин, независимо дали банкрутът е свързан с измама,** дали се дължи на безотговорност или не е по очевидна вина на собственика или управителя, т.е. той е бил **честен** и открит. Освен това редица разпоредби налагат ограничения, забрани и лишаване от права на лица в несъстоятелност единствено на базата на съществуването на съдебна процедура при банкрут. Това автоматизиране на подхода не взема предвид рисковете, които са ежедневен факт в деловия живот и налага представата, че обявилият несъстоятелност е някой на когото обществото не може да разчита или да се довери. ЕС се нуждае от радикална промяна в обосновката на законодателството относно несъстоятелност.

---

27 Вижте бележка под линия 9.

28 *Tweede kans – failliet gaan betekent niet mislukken/lessen in vallen en opstaan*, http://www.minez.nl/.

Последните изследвания[29] целят да проверят дали смекчаването на строгостта на законовата уредба при банкрут на частни лица би стимулирало предприемачество в 15 държави. Беше анализирано положението в 13 държави на ЕС, наред с Канада и САЩ, където федералният закон за банкрута, позволява незабавно освобождаване от отговорност на длъжниците. Изследването използва освобождаването от отговорност като мярка за „строгост“, както и данни за самостоятелна заетост за период от 13 години. Стига се до извода, че **законовата уредба при банкрут има важно влияние върху създаването на дружества** и че икономическата ѝ значимост е била дори по-голяма, отколкото ръста на БВП и доходите на фондовата борса.

Гърция въведе нов кодекс относно банкрута, насочен към разграничаване на обикновения от умишления банкрут. В бъдеще неумишлено банкрутиралите лица няма да бъдат арестувани и ще запазват избирателните си права.

Предприемачите могат да изпитат затруднение да се освободят от непосилните дългове и после да започнат отново. Често оставащите задължения не се прекратяват автоматично след приключване на производството по несъстоятелност — ако длъжникът е физическо лице, той продължава да ги дължи. В случай на лична отговорност, кредиторите са свободни да възстановят оставащите дългове чрез налагане на запор върху личното имущество на длъжника. Въпреки това, когато личните активи на предприемача не са достатъчни, понякога е възможно **облекчаване на дълга**. В държави като Португалия, Унгария или Финландия за честните лица в несъстоятелност е възможен план за разсрочено изплащане на дълга. В Белгия, Ирландия или Обединеното кралство те биват автоматично **освобождавани от финансова отговорност**[30].

В **Обединеното кралство** всички лица, обявени в несъстоятелност, подлежат на някои ограничения за периода на банкрута, но честните длъжници се освобождават от отговорност в рамките на максимум 12 месеца. На обявени в несъстоятелност лица, чието поведение е било нечестно, безотговорно или престъпно, могат да бъдат налагани сериозни ограничения за период до 15 години.

Освен това, изглежда има ясна връзка между относителното качество на законодателството относно несъстоятелност на дадена държава и относителната ефективност на нейния режим на несъстоятелност[31], с оглед на факта, че за нашето общество върховенството на закона е ключов принцип[32]. По-специално, дългите **производства** като цяло отнемат твърде много време и финансови средства и чрез ликвидиране на капитала възпират започването отново. Средният период за приключване на процедура по банкрут и закриване на предприятие в ЕС варира от

---

29 J. Armour и D.J. CummiHeg, „*Правото при банкрут и предприемачеството*“. Университет Кембридж, Център за бизнес проучвания, Работен документ № 300, 2005 г.

30 *Entrepreneurship Policy Indicators: Bankruptcy legislation в OECD Member and Non-Member Economies*, OECD CFE Working Paper Series No 1, 2006.

31 *2004 EBRD Legal Indicator Survey for transition economies*, в: The European Restructuring and Insolvency Guide 2005/2006.

32 По-тясното съдебно сътрудничество трябва да помогне да се гарантира, че някои банкрутирали лица не преминават границите с цел избягване на лишаване от права и ограничения, наложени в родната им страна, но неизвестни в страната на следващото учредяване. Групата за електронно правосъдие на Съвета проучва възможността за създаване на регистър на решения на Съда, свързани с дружественото право на равнище ЕС, като позволи пряка връзка между националните регистри и съдилища.

4 месеца (Ирландия) до 9, 2 години (Чешката република), като разходите варират от 1% (Нидерландия) до 22% от активите (Полша)[33]. Оптимизирането на съдебната процедура при банкрут би означавало улеснен изход за губещи предприятия, по-добро преразпределяне на ресурси и по-честно разпределяне на оставащите активи между кредиторите.

В **Латвия** на 1 януари 2008 г. ще влезе в сила нов закон за несъстоятелност. Тъй като една от целите му е да се съкрати продължителността на процедура, той значително ще измени целите и принципите на съдебната процедура по несъстоятелност.

Извличане на полезен опит

- *От съществено значение е да се създаде правилната рамка, която едновременно да предпазва интересите на всички страни по подходящ начин и да признава възможността един предприемач да претърпи фалит и да започне отново. Законовата уредба относно банкрута трябва да включва ясно разграничаване между правното третиране на неумишлено и умишлено банкрутиралите.*
- *Предприемачите, които претърпят банкрут не по своя вина, трябва да имат право да получат официално съдебно решение, което обявява техния банкрут за неумишлен и извиним. Решението трябва да е обществено достъпно.*
- *В законовата уредба относно несъстоятелност трябва да се предвиди ранно обезсилване на оставащите дългове, при спазването на определени критерии.*
- *Правните ограничения, лишаването от права или забраните трябва да бъдат намалени.*
- *Законовите процедури трябва да се опростят и ускорят, като по този начин се повиши максимално стойността на активите на имущество в случай на банкрут, когато се преразпределят ресурсите. Обикновено съдебната процедура не трябва да продължава повече от една година.*

3.3. Активно подпомагане на изложени на риск предприятия

Стигматизирането на фалита на предприятия е причина, поради която много МСП с финансови затруднения крият своите проблеми, докато не стане твърде късно. Навременното действие е от решаващо значение за избягване на банкрута и в много случаи **оздравяването на предприятията** е за предпочитане пред ликвидацията. Поради това в правните системи на държави като Франция, Естония, Испания, Малта или Италия сега като цяло се предпочита вариантът за преструктуриране и продължаване на дейността на предприятието.

Много предприемачи често не разполагат с необходимите ресурси и нямат опит за успешно управление на кризи. Ако на този етап възникнат грешки или ако няма подходящ и своевременно достъпен **съвет**, банкрутът може да стане неизбежен.

Дания въвежда пилотна „система за ранно предупреждение“ по модела на нидерландската Ondernemersklankbord. С четиригодишно финансиране тази система помага на жизнеспособни предприятия, застрашени от обявяване в несъстоятелност поради временни проблеми, като им предоставя практически съвети и ноу-хау.

[33] Doing Business in 2007., Световната банка.

Инструментите за **ранно предупреждение** могат да бъдат различни като обхващат онлайн ресурси, подходящи публикации и стигат до по-пряко включване на тези участници, които разполагат с по-подходящи средства съобразно финансовото състояние на предприятията. Допълнителното **финансиране** за преодоляване на период на временна нестабилност също може да е от съществено значение. За да помогне на предприемачите да оценят своето финансово състояние на един ранен етап, Комисията предоставя онлайн инструмент за самооценка [34].

В напомнянията за дължим ДДС, **Франция** включва информация къде изправените пред финансови проблеми предприемачи могат да потърсят съвет [35]. Освен това предприемачите могат да направят застрахователна полица, покриваща разходите (за правни съвети и посреднически такси) за уреждане на дългове на един ранен етап.

Извличане на полезен опит

- *Броят на случаите на несъстоятелност не може да бъде сведен до нула, но ранната подкрепа за жизнеспособни предприятия ще помогне случаите на несъстоятелност да се поддържат на минимално ниво. Мерките за подкрепа трябва да са насочени към предотвратяването на банкрут,осигуряване на експертни съвети и навременна намеса.*
- *Трябва да се обърне внимание на достъпността на подкрепата, тъй като изложените на риск предприятия не могат да си позволят скъпо струващи съвети.*
- *Мрежовите възможности за създаване на контакти, предложени от ЕС[36] и европейските делови организации, трябва да се използват пълноценно.*
- *Законовите уредби по несъстоятелност трябва да предоставят и вариант за преструктуриране и оздравяване, а не да са насочени единствено към ликвидация.*

3.4. Активно подпомагане на започващите отново

Основните ограничения, пред които са изправени предприемачите когато започват второ начинание като ресурси, подходящи умения и психологическа подкрепа не срещат достатъчна обществена подкрепа. Да бъде **сам** за един предприемач е една от четирите най-големи трудности при започване на бизнес[37].

Като цяло новото начало се възпрепятства от липса на ресурси за създаване на ново предприятие, най-вече на **финансови средства**[38]**.** Много често започващите отново планират да започнат с по-малък капитал от други новозапочващи предприемачи, планират предприятие със сравнително малко служители и като правна форма избират дружество с ограничена отговорност. По време на първите месеци от тяхното начинание, основните им проблеми се изразяват в намирането на клиенти и купувачи, на ликвидни средства и получаване на публична финансова подкрепа.

---

34 http://ec.europa.eu/sme2chance.

35 http://www.entrepriseprevention.com/.

36 Програмата IHETERREG IVC в рамките на Европейския регионален фонд е подходящо средство за насърчаване на обмена на добри практики в областта на подпомагането на предприятията, http://www.interreg3c.net/web/fic_en.

37 Вижте бележка под линия 18. Другите три трудности са контакти с потребители, администрация и финансиране.

38 Вижте бележка под линия 12. .

В Саксония (**Германия**), МСП, които в контекста на производството по несъстоятелност докажат своята способност да се реорганизират, могат да получат финансиране от Публичната банка за развитие на Саксония, с оглед изготвяне на план за несъстоятелност, продължаване на стопанската дейност и започване наново след приключване на процедурата по несъстоятелност.

От съществено значение е да се гарантира, че лицата в несъстоятелност отдават значение на своя опит и са добре **обучени** за новия си бизнес. Наличието на предприемачески модели за подражание, мобилността и висшето образование биха повишили вероятността от повторно начало. Също така има по-голяма вероятност по-младите бивши предприемачи да започнат повторно, отколкото по-възрастните[39]. Това са общи тенденции, но нуждите на започващите повторно са доста индивидуални и изискват гъвкав подход при изготвяне на мерки за подпомагане.

От 2004 г. **Люксембург** предлага на около 40 неумишлено фалирали лица индивидуализиран образователен курс по въпроси на управлението, за да ги подготви по-добре за ново начало.

Лицата в несъстоятелност могат да загубят доверие в собствените си способности и да бъдат засегнати емоционално. Специализирани професионални и психологически **съвети** по въпроса как да се преодолее банкрутът са от изключително значение в този момент. Повторното навлизане в стопанските среди също така би било улеснено чрез свързването на лица, започващи отново, с пазарни ниши, нови партньори и потенциални инвеститори.

Френската асоциация Re-créer, създадена през 1999 г. с подкрепата на Френската търговско-индустриална камара и Френската асоциация на банкерите работи за засилване на увереността на започващите отново предприемачи, които са претърпели фалит.

Извличане на полезен опит

- *Компетентните органи следва да отделят достатъчно финансови средства за започващите отново предприемачи като отстраняват бариерите пред схеми за публично финансиране на начинания.*
- *Банките и финансовите институции следва да преразгледат своята твърде предпазлива нагласа към започващи отново предприемачи, често базираща се на отрицателни кредитни рейтинги. Комисията планира да включи този въпрос в дневния ред за бъдещата Кръгла маса на банкери и МСП.*
- *Държавите от ЕС следва да гарантират, че имената на неумишлено фалирали лица не присъстват в списъци на банковия сектор, които ограничават достъпа до заеми.*
- *Възложителите на обществени поръчки следва да имат предвид, че директивите за обществените поръчки не допускат пренебрегването на неумишлено фалирали в миналото лица.*
- *Започващи отново лица трябва да имат достъп до подходяща психологическа и техническа подкрепа и специализирано обучение и подготовка.*

[39] Вижте бележка под линия.13

- *Съответните органи следва да улеснят получаването на подкрепа от клиенти, делови партньори и инвеститори чрез укрепване на връзките между тях и потенциалните започващи отново предприемачи, с цел да се удовлетворят потребностите на започващите отново предприемачи.*

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Добрите национални **рамкови условия** за предприемачество са от изключително значение за пълното оползотворяване на предприемаческия потенциал в ЕС и за създаването на динамични дружества. **Общественото признание** за успешно предприемачество, което е решаващо за постигането на тази цел трябва да върви редом с политика на **насърчаване на втори шанс** за предприемачи, които са изложени на риск или са претърпели фалит. Затова Комисията приканва държавите от ЕС да съдействат по-активно за намаляване на стигматизирането на фалита на предприятията като част от техния ангажимент за насърчаване на предприемачеството в съответствие със Стратегията за растеж и заетост и в рамките на контекста на една цялостна политика спрямо предприемачеството. Комисията ще продължи да подкрепя усилията на държавите-членки чрез повишаване на осведомеността за добри национални практики. С оглед ускоряване на реформите, Комисията също така ще предостави информационни материали, които да се използват в кампании за създаване на по-добър имидж на фалита на предприятията.

ТАБЛИЦА: СЕГАШНА СИТУАЦИЯ В ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ[40]

ДА	Съществуващи мерки	**(ДА)**	Планирани/частично достъпни мерки	**НЕ**	Не съществуват мерки

	Информация/ образование	Цялостна стратегия	Публичност при решение на съда за неумишлен банкрут	Намалени ограничения и др.	По-добро правно третиране за честно банкрутирали лица	Кратък период на освобождаване от отговорност и/или облекчаване на дълг	Рационализирани процедури	Стимулиране на подкрепа	Насърчаване на връзки	Дискусии в рамките на финансовия сектор	Общо Да+ (Да)
Белгия	НЕ	НЕ	(Да)	(Да)	ДА	(Да)	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	**4**
България	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	**0**
Република Чехия	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	(Да)	НЕ	НЕ	НЕ	**1**
Дания	НЕ	НЕ	НЕ	ДА	(Да)	ДА	(Да)	НЕ	НЕ	НЕ	**4**
Германия	(Да)	НЕ	НЕ	ДА	ДА	(Да)	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	**4**
Естония	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	(Да)	(Да)	НЕ	НЕ	НЕ	**2**
Ирландия	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	ДА	ДА	НЕ	НЕ	НЕ	**2**
Гърция	НЕ	НЕ	НЕ	ДА	(Да)	(Да)	ДА	НЕ	НЕ	НЕ	**4**
Испания	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	ДА	ДА	ДА	НЕ	НЕ	НЕ	**3**
Франция	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	(Да)	НЕ	ДА	НЕ	(Да)	НЕ	**3**
Италия	НЕ	НЕ	НЕ	ДА	ДА	(ДА)	(ДА)	НЕ	НЕ	НЕ	**4**
Кипър	НЕ	НЕ	(ДА)	(ДА)	НЕ	(ДА)	(ДА)	НЕ	НЕ	НЕ	**4**
Латвия	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	(ДА)	НЕ	НЕ	НЕ	**1**
Литва	НЕ	НЕ	НЕ	ДА	(ДА)	ДА	(ДА)	НЕ	НЕ	НЕ	**4**
Люксембург	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	ДА	НЕ	НЕ	**1**
Унгария	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	**0**
Малта	НЕ	НЕ	НЕ	(ДА)	(ДА)	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	**2**
Нидерландия	(ДА)	НЕ	НЕ	НЕ	(ДА)	(ДА)	НЕ	НЕ	НЕ	(ДА)	**4**
Австрия	НЕ	(ДА)	НЕ	(ДА)	(ДА)	(ДА)	ДА	(ДА)	(ДА)	НЕ	**7**
Полша	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	(ДА)	(ДА)	ДА	НЕ	НЕ	НЕ	**3**
Португалия	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	**0**
Румъния	НЕ	НЕ	НЕ	(ДА)	(ДА)	НЕ	ДА	НЕ	НЕ	НЕ	**3**
Словения	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	(ДА)	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	**1**
Словакия	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	**0**
Финландия	НЕ	НЕ	НЕ	ДА	НЕ	(ДА)	ДА	ДА	НЕ	НЕ	**4**
Швеция	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	ДА	(ДА)	ДА	НЕ	НЕ.	НЕ	**3**
Обединено кралство	НЕ	НЕ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	НЕ	НЕ	**5**
Общо ДА+(ДА)	**2**	**1**	**3**	**12**	**15**	**17**	**17**	**3**	**2**	**1**	

[40] Тази таблица не отразява оценката на мерките. Тя показва дали мерките съществуват или не, в съответствие с докладите на държавите-членки и наличните данни.